

לשוננו לעם

עורכים: א' איתן ומ' מדן

כרך לו, תשמ"ה

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

ה ע ר ו ת

מנחם צבי קדרי

"קונדס"

הערה למאמרו של ח' אהרנוביץ ב"לשוננו לעם" לו (תשמ"ה), עמ' 12–15

אם נקבל את הצעת הגיזרון של "קונדס" מקונדיטין (בתיווכה של יידיש), פפי שהעלה מר ח' אהרנוביץ, מן הראוי יהיה לצרף אליה את השיקולים האלה:

1. אפשר שחל בדיבור העממי בידיש תיקון-יתר בביצוע העיצור /t/ (=ט) שבתיבה הלמדנית קונדיטין, כאילו היה הוא אבר של הפונמה /t/ (=ת). לפיכך נהגו בה כדרך שנהגו בתי"ו שלאחר תנועה וביצעו אותה כ-[s], בדומה ל"טלית-טליתים" (וראה הערה 2 במאמרו של אהרנוביץ). מכאן הצורה (ביידיש) "קונדייסים", "קונדסים".

2. מאחר שצורה זו נחשבה כצורת ריבוי של שם עברי, גזרו ממנה צורת יחיד בדרך של תצורה לאחור: "קונדסים" "קונדס".

3. בעקבות הספר זה לא יהיה עוד צורך להניח את "הבלעת" הטי"ת של "קונדיטון". הדוגמה (בהערה 5 במאמרו של אהרנוביץ) קלגס מן caligatus, caliga פרומית (נעל צבאית) אינה משכנעת: caligas מוספר יפה כצורת האקוויטי של הריבוי (ראה ש' קרויס, Lehnwörter, עמ' 418, ערך עקלגס), והצורה caligatus אינה מתועדת במקורותינו.